

Közművelődés az új lakótelepeken

244 Repülő csészealj Óbudán

Az új óbudai lakótelep elsőnek elkészült épületébe 1970 márciusában költöztek be a lakók, közöttük jómagam is. A hurcolkodás izgalmaj után először moziba mentünk volna, ám a Flórián téri Felszabadulás filmszínház bejáratánál frissen festett felirat fogadott: *Átalakítás miatt zárva*. Mi tagadás, a legközelebbinek hirdetett Óbuda mozi, amely csak hosszas gyaloglással közelíthető meg, nem volt kedvünk felkeresni, és csillaghegyi HÉV-kiránduláshoz sem fűlt a fogunk, hiába csábít oda két mozi is. Így hát könyv után néztünk. A Szabó Ervin Könyvtár egyetlen környékbeli fiókját zárva találtuk; mint kiderült, már fél éve tatarozzák. Nem járt jobban kislányunk sem, aki a Fő téri gyermekkönyvtárban próbált szerencsét.

A III. kerületi Tanácsnál Kurilla József vb-elnökhelyettesével, és Illés Évával, a népművelési csoport vezetőjével arról beszélgetünk, milyen művelődési lehetőségei vannak és lesznek ennek, a közeljövőben talán a leggyorsabb fejlődés elé néző munkásnegyednek. Jellemző erre az útemre, hogy amíg tavaly 1920 lakást adtak át, az idén már 2700-nál több család költözhet be, 1975-ig pedig — az időközben Békásmegyeren meginduló építkezést is számítva — kereken 14 ezer lakással lesz gazdagabb a kerület; lélekszáma a mai 80 ezerről 120—130 ezerre emelkedik. Mindez csupán a negyedik ötéves tervben — s köztudomású, hogy a rekonstrukció folytatódik.

Nézzük a makettet, amelyen — a létesítendő városközpontban, a piramisszerű alapzaton álló, 25 emeletes szálloda és az új tanács háza tövében — különös kiképzésű épület kelti fel a figyelmet. A falon a modell fényképe, azon jobban kivehető: szabályos „repülő csészealj”...

— Ez lesz kerületünk új művelődési központja, többszintes épület, a legkorszerűbb berendezéssel, könyvtárral, filmszínházzal — hangzik a felvilágosítás.

— És mikor készül el?

A válasz bizonytalan. Talán az ötödik, de lehet, hogy csak a rá következő ötéves tervben.

Marad tehát: kihúzni azzal, ami van, amit a régi Óbuda hagyott örökségül az épülő hipermodern, a főváros minden kerületéből és rétegéből lakók tízezreit oda vonzó városrésznek. Lássuk, miből áll ez.

A tanácsnak csak egyetlen művelődési otthon jellegű intézménye van: a *Frankeleó Művelődési Ház*. Az oda vezető girbe-gurba, rosszul világított utcácskák hamisítatlan óbudai romantikát árasztanak ugyan, de nem is valami bizalomgerjesztőek, akár maga a rácsos ablakú, ütött-kopott földszintes épület sem. Igaz, belül nagyon szép; nemrég korszerűsítették. Sokoldalú az ismeretterjesztő programja, állandó kiállítóterme van, működik benne több hasznos felnőtt és ifjúsági szakkör, klub, nyelvtanfolyam, szakértően irányítják irodalmi színpadát, néptánc csoportját; országos minősítón nyert aranyérmes leánykórus és a kamarazeneke. Mindehhez még a jelenleginél sokkal több részvevőt, látogatót várnának — hallom, mintegy annak bizonyítására, hogy íme, a meglevő sincs kihasználva. De vajon valóban az igény hiányzik-e, vagy inkább az intézmény fekvése, nehéz megközelíthetősége, barátságtalan külseje riasztja el az érdeklődőket? Várható-e tőle, hogy a távfűtéses, összkomfortos panelházak lakóit egy-egy estére elcsalogassa a képernyő mellől, bármily színvonalas programot is készít?

Nem lehet ilyen panasza a 11 havj szünet után szeptemberben újra megnyílt, 8. számú Szabó Ervin Könyvtárnak. Mint vezetője, Bakó Jánosné elmondja, *kihasználtsága már most 250 százalékos*, noha régebbi olvasói közül több százan még nem szoktak vissza.

Mozik? Erről már esett szó. A Felszabadulás megnyitásának határideje régelelt, újabb ígéret nincs — a környék lakói szinte már le is mondtak róla. A belső Bécsi úti Újlaki „szakállas” filmeket játszik, s ha már villamosra száll az ember, Pestre is bemehet... Bizony, az az adat, hogy a kevés működő kerületi mozi kihasználtsága is csak alig 38 százalékos, nem győz meg arról, hogy kidobott pénz lenne központi helyen fekvő, könnyen elérhető, korszerű bemutató filmszínházra költetni...

S ezzel le is zárhatjuk a „leltárt”. hiszen a kerület öt, szakszervezeti kezelésben levő klubkönyvtára, illetve művelődési otthona (Gázgyár, Goldberger, Kuni-gunda utcai építőszállás stb.) csak csekély mértékben tudja ellátni a környékbeli lakosságot.

Azonban ilyen nehéz körülmények között is megteszi a tanács, amit tehet: jobb propagandát, szervezést szorgalmaz a meglevő intézmények munkáiához; támogatja az iskolai klubok létrehozását; ifjúsági parkot tervez a Fő téri Zichy-

kastély elé, új ifjúsági ház felépítéséről tárgyal az Óbuda Tsz-szel, hogy legalább a kerületi fiatalok problémáira találjon megoldást.

De felvetődik a kérdés: miért áll egyedül ebben a tanács? A kerületben olyan nagy, patinás nevű, főként exportra termelő vállalatok is működnek, mint a Hajógyár vagy a Pamutnyomó. Igaz, országos nagyvállalatok egységei, de telephelyük Óbudán van, ott lakik sok száz dolgozójuk. Ezek a gyárak — a környékbeli kisebbekkel együtt — mind külön-külön áldoznak a művelődésre, így az özszegek a sok csatornán szétfolynak, elaprózódnak. Vajon az anyagi erők koncentrálásának elvét — amelynek alapján már több vidéki ipari városunk (Ózd, Kazincbarcika, Leninváros stb.) igyekszik biztosítani a maga művelődési intézményeinek közös fenntartását — nem lehetne-e fővárosi kerületi szinten is alkalmazni, vagy ezt legalább megkísérelni?

Lehet ugyanis, hogy akkor valamivel hamarabb megépülne a kerület növekvő lakosságát és az üzemek dolgozóit egyaránt vonzó, az igények kielégítésére alkalmas új művelődési központ. Még ha nem is lenne repülő csészealj formájú.

G. Szabó László